

'Ik voel me hier net Alice in Wonderland'

EEUWENOUDE EN HYPERMODERN VREDIG IN HET GROEN

DE MEESTE RESTAURATIEVERHALEN BEGINNEN MET EEN VERVALLEN PAND. DIT VERHAAL VORMT DAAROP GEEN UITZONDERING. ALLEEN HOUDT HET DAAR NIET OP. FRANCINE BROOS BOUWDE NAAST HAAR EEUWENOUDE RIJKSMONUMENT EEN HYPERMODERN GLAZEN ATELIER EN HERSTELDE HET BOS EROMHEEN.

RESULTAAT: EEN VERRASSENDE DRIE-EENHEID VAN HYPERMODERN, EEUWENOUDE EN GROEN.

Tekst | Boudewijn Drechsler Fotografie | Otto Kalkhoven

*Het zaadhuisje
straalt openheid,
eenvoud en
licht uit*

Het Zaadhuisje. Zo heet het monument dat tot drie jaar geleden goed op weg was een ruïne te worden. Het hoorde ooit bij het Witte Kasteel aan de overkant van de Kasteellaan in Loon op Zand. De zaden voor de kasteelmoestuin werden hier opgeslagen en gedroogd. Die moestuin bestaat niet meer en het Zaadhuisje ligt tegenwoordig verscholen in het bos. 'De oorsprong gaat waarschijnlijk terug tot in de dertiende eeuw', zegt Francine. 'Meer kan ik er tot nu toe niet over vinden.' Een bijzonder en nog deels verborgen stukje streekgeschiedenis dus. En het had niet veel gescheeld of het was voorgoed verdwenen.

Handschoen

'Het huisje stond al lang te koop. Ik was er helemaal weg van, vooral ook van het landschap eromheen. Dat kan zo bepalend zijn.' Francine is interieurarchitect en zag het al helemaal voor zich. Maar als zij haar droom hier waar ging maken, dan moest er ook een atelier komen waar ze kon werken. Het huis zelf was daarvoor te klein. Er zou dus iets nieuws ontworpen moeten worden. Een schitterende uitdaging.

Er klonk echter ook een harde 'maar'. Het Zaadhuisje stond al enkele jaren leeg en was er slecht aan toe. Tijdens de winter was er tot overmaat van ramp een waterleiding geknapt. Dagenlang stroomde er water van boven naar beneden. 'Je kon de houten plinten letterlijk uitwringen.' Ook van onderen kwam het water. Het terrein van het Zaadhuisje is omgeven door een gracht en het huis staat daar deels in. 'De klimop waarmee het huis rond 1900 overwoekerd was, had het metselwerk onder de waterlijn flink aangetast. In combinatie met leegstand is water funest voor een oud pand als dit.' En dat was nog niet alles. Aan het oorspronkelijke Zaadhuisje was in de jaren zeventig een nieuw deel, in dezelfde stijl, gebouwd. Bijna niet van origineel te onderscheiden. 'Maar het was kwalitatief niet goed gedaan.' Verder was de buitenkant van het gehele pand met een vocht doorlatende verf behandeld. Kortom: 'We moesten het huis van binnen en buiten strippen, inclusief de vloeren van de verdieping. Alleen het dak, fraai belegd met lood en leisteen, was nog in goede staat.' Maar Francine besloot de handschoenen op te nemen.

Kalei

Het huis werd gestript. Ook het vochtprobleem werd aangepakt. 'We hebben de ramen opengedaan en zijn gaan stoken. Daarna hebben we een bouwdroger neergezet. Het gecondenseerde water leegde ik dan weer via het raam in de gracht. Dat voelde een beetje raar, alsof wat er uitging net zo hard weer terugkwam', vertelt ze lachend. Maar het werd beter. 'Het is nog niet helemaal droog, maar dat kan met deze dikke muren ook niet zomaar.' De buitenmuur is nu behandeld met een ademende minerale kaleimortel en werd daarna gekeimd. Daardoor kan de muur zijn vocht aan de buitenlucht

*'De werkruimte
moest onderge-
schikt zijn aan
het monument'*

kwijt. Ook blijf je goed de contouren van de bakstenen en daarmee de sporen van de eeuwenoude boogramen en het oorspronkelijke gat van de deur zien.

Ook de binnenmuren zijn afgebikt en met kalei bestreken. Het gebroken kalkwit geeft een robuuste uitstraling en straalt tegelijkertijd ruimte en rust uit. De eiken vloer heeft hetzelfde effect: openheid, eenvoud en licht. En dat is erg belangrijk voor een kleine woonruimte van plusminus zestig vierkante meter. Francine heeft daar dan ook weinig aan toe te voegen. 'Het is een kwestie van leeg houden.' Geen fratsen dus. Een grote openhaard, een witte bank, een paar witte ranke stoelen en als eyecatcher een Charles & Ray lounge fauteuil. De keuken en de eettafel zijn in het nieuwe gedeelte gesitueerd. Hier zijn de muren glad gestuukt om aan te geven dat het om een recente aanbouw gaat. Een subtiel detail.

De trap is eveneens van stoer eiken en leidt naar een slaapkamer en een badkamer die ondanks het kleine oppervlak toch ruim van opzet zijn. Aan de andere kant, boven het nieuwere gedeelte, is een extra slaapkamer voor de kleinkinderen. Deze is via een open overloop met balustrade bereikbaar.

Zondagochtenschets

Al met al staat er nu een eeuwenoud, maar open en fris huis. Een werkruimte voor Francine was plan twee. 'Ik heb gedacht aan een bijpassende schuur, later aan een kas. Er was hier immers ooit een moestuin.' Maar uiteindelijk diende zich een spannender idee aan: niet alleen bovengronds maar ook ondergronds bouwen. Dat zou meer ruimte opleveren, onder meer voor een gastenverblijf. 'Op een zondagochtend heb ik een schets gemaakt en eigenlijk is dat onveranderd gebleven: een glazen rechthoek met daaronder een betonnen bak. Het moest ondergeschikt zijn aan het monument én wegvallen in deze prachtige omgeving.'

Het resultaat is gewaagd maar niet aanwezig. Boven staal en glas, beneden onbewerkte betonnen wanden met een

Links | Het 'glazen huis' valt op en tegelijkertijd ook weg ten opzichte van het zaadhuisje en de rest van de omgeving. Binnen ben je, met een prachtig uitzicht van 360 graden, toeschouwer op een unieke locatie. Hier werken is geen straf.

*Tot in detail is de kunst
van het weglaten beoefend*

vergader ruimte, een gastenverblijf en een terras. Tot in detail is hier de kunst van het weglaten beoefend. De grepen en scharnieren van de weinige deuren zijn weggewerkt en zelfs de boxen van het geluidssysteem zijn in de muur gestuukt. Het enige dat de aandacht trekt is buiten. En dat was de bedoeling. De ultieme binnenstebuitenervaring dus.

Huiswerk

'Er zijn maar weinig plekken waar deze nieuwbouw zo mooi uit zou komen', zegt Francine. Gelukkig vond de monumenten- en welstandcommissie dit ook. 'Iedereen dacht dat het proces van vergunningen minstens drie jaar zou kosten, maar uiteindelijk heeft het maar een half jaar geduurd.' De reden hiervoor is dat Francine zowel bij dit nieuwbouwplan, de restauratie van het monument, alsook bij de zorg voor het bos eromheen, open kaart speelde met de gemeente. 'Ik dacht daarbij altijd twee stappen vooruit. Neem het bos. Veel bomen waren zo slecht dat er bij elkaar wel vijftig uit moesten. Voordat ik hiermee naar de gemeente ging, liet ik onderzoek doen en zorgde ik dat er een bomenexpert aanwezig was toen men kwam kijken. Je moet gewoon je huiswerk doen en je verantwoordelijkheid nemen.' Ze legt uit: 'Jij wilt een monument en een stuk bos kopen en iets nieuws ontwikkelen. Dan moet je de goede voorbereidingen treffen en niet alles van anderen verwachten. Wij toetsten ook steeds of we met onze plannen op de goede weg zaten. En soms moet je je er bij neerleggen dat iets gewoon niet kan.' Inmiddels is Francine in de twee jaar dat ze hier woont helemaal vergroeid met de plek. 'Als ik hier zit te werken, zie ik buiten soms zomaar een haas voorbij huppelen of een buizerd neerstrijken op het gras. Laatst zag ik op het hek van de oprit een uil zitten. Ik voel me hier soms net Alice in Wonderland. Het is fantastisch om hier te kunnen wonen en werken.' ■

www.francinebroos.nl

'Het is een kwestie van leeg houden'. In combinatie met de strak moderne inrichting en de lichte kleurstelling wordt het historische karakter van dit bijzondere monument juist benadrukt.

